

Poradenství a prevence na VOŠS

Poradenství

Při škole není zřízeno školské poradenské zařízení. Všichni studenti mají možnost řešit své problémy (zejm. problémy, se kterými se setkají při studiu, na odborných praxích, v terénu, při dobrovolnictví, nebo osobní problémy) s vyučujícími, kteří jsou profesionály v příslušných oborech a mohou tak poskytovat **kvalifikované poradenství** z oboru psychologie, sociální práce, práva a dalších odborných disciplín, které se na VOŠS vyučují. Součástí vzdělávacího programu je také supervize, a to jak skupinová, tak individuální, při které se studenti mohou otevřít, a i touto formou jim může být poskytnuta pomoc a poradenství. Sociálně patologické jevy a jejich prevence jsou zakomponovány do obsahu celého spektra vyučovaných odborných předmětů (např. sociálně patologické jevy, sociální práce s problémovými klienty, kasuistický seminář apod.). V pedagogickém sboru je mimo jiné kvalifikovaný výchovný poradce, etoped, odborník na krizovou intervenci a další specialisté. Kontaktní osobou pro studenty při řešení problému je vždy vedoucí učitel studijní skupiny. Může to být i učitel odborné praxe, studijní oddělení apod. Pedagogové absolvovali Program pro pedagogy v oblasti prevence sociálně patologických jevů. V rámci partnerství lze v případě potřeby využít zkušenost výchovného poradce a preventivy na OA.

Studenti se vzdělávají v **bezpečném prostředí**, což je ověřováno bezpečnostními prověrkami. Z této oblasti jsou proškoleni vždy na začátku školního roku. Proškolení jsou pravidelně i zaměstnanci. Bezpečnost a prevence je zakomponována také do školního řádu, se kterým jsou studenti seznamováni vždy na začátku školního roku, což stvrzují svým podpisem. Na přístupném místě je vyvěšen traumatologický plán. Do vzdělávacího programu je začleněn zdravý životní styl, který se promítá do obsahu výuky řady předmětů, jako jsou zdravotní nauky, sociálně psychologický výcvik apod. Vzdělávání směřuje k tomu, aby studenti udržovali a zvyšovali svou tělesnou zdatnost, upevňovali své zdraví a dodržovali zásady duševní hygieny. Škola je členem asociace Konceptu snoezelen ČR. Snoezelen ve škole – je prostor pro stimulaci smyslů. Slouží k výukovým účelům. Na chodbách jsou vytvořeny koutky, kde mají studenti možnost relaxovat, studovat apod. K dispozici jsou knihovničky s beletrií pro relaxaci a pro podporu čtenářské gramotnosti. Stejně tak mohou využívat informační centrum se studovnou a odborným knižním fondem a školní galerii Svět. Studenti mají možnost stravování v nedaleké školní jídelně při ZŠ Zelená 42. Ve škole jsou nápojové i občerstvovací automaty. Sociální klima je vždy za určité období vyhodnocováno při evaluacích. K výsledkům evaluací jsou přijímána příslušná opatření.

Vzdělávání na VOŠS je založeno na **rovných příležitostech** (viz školní řád). Základní lidská práva se promítají také do obsahu vzdělávacího programu. Výuka je vedena v českém jazyce. Ke studentům se SVP a jinými potřebami se přistupuje jednotlivě, vždy v návaznosti na konkrétní skutečnost a v souladu s příslušným platným ustanovením ŠZ. Všichni vyučující jsou připraveni přizpůsobit vzdělávací proces aktuálním potřebám konkrétního studenta a přijmout podpurná opatření. Škola pracuje se speciálními pedagogickými centry. K budově je bezbariérový přístup. Škola má výtah, schodolez, speciální nájezdové rampy v multifunkčním sále, bezbariérové WC. Na základě žádosti studenta doplněné doporučením školského poradenského zařízení nebo z jiných závažných důvodů, ředitel školy povoluje s odkazem na příslušné ustanovení školského zákona vzdělávání podle IVP. Ředitel školy může povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

Zdravotní handicap není překážkou pro studium. Zdravotní způsobilost ke studiu je upravena NV č. 211/210 Sb. Stanoveným zdravotním omezením pro uchazeče ke vzdělávání v oboru Sociální práce

a sociální pedagogika jsou závažné duševní nemoc a poruchy chování. Škola má zkušenosti se studiem neslyšících, nevidomých a zvládá práci i se studenty s tělesným omezením. Důležitou podmínkou pro zdárné zvládnutí studia je schopnost absolvovat odbornou praxi, která tvoří významnou část vzdělávacího programu. Součástí vzdělávacího programu je výchova k sociálnímu citění, empatii. Studenti se učí uvědomovat si svá lidská práva, respektovat a chránit práva jiných lidí, vystupovat proti intoleranci, nesnášenlivosti vůči rasám, etnickým a jiným skupinám, migrantům. Tyto a jiné související informace studenti získávají v odborných předmětech teorie a metody sociální práce, etnické a menšinové skupiny, právo apod. V rámci dotačního programu MŠMT škola podporuje romské studenty.

Řešení školního neúspěchu je předmětem každé provozní porady nebo pedagogické rady. Bylo přijato trvalé opatření ke snížení školního neúspěchu, jehož cílem je zamezit předčasnému odchodu studentů v 1. ročníků z důvodu náročnosti studia. Součástí opatření je:

- Individuální přístup ke studentům, kteří nastoupili v pozdějších kolech přijímacího řízení.
- Volba přiměřených forem a metod výuky.
- Koordinace termínů plnění zadaných úkolů z jednotlivých předmětů pro zdárné splnění hodnocení v jednotlivých obdobích.
- Vyhledávání studentů, kteří potřebují pomoc, prostřednictvím vedoucích studijních skupin.
- Široká nabídka konzultací.
- Udělování zápočtů v období tomu určenému, dostatek termínů pro hodnocení napříč celým zkouškovým obdobím.

V závěru každého období se provádí analýza prospěchu studijních skupin po předmětech. Provádí se srovnání výsledků studijních skupin v ročních, předmětech, porovnávají se výsledky dosažené ve stejných předmětech u různých vyučujících. Zjišťují se příčiny a přijímají se nápravná opatření.

Kariérní poradenství je na škole zajištěno několika způsoby. Jednak prostřednictvím VUSS, nebo VUSS ve spolupráci s garantem či učitelem odborné praxe, učitelem odborné praxe – v rámci vedení studenta při odborné praxi, grantem odborné praxe v rámci konzultací, mentorem přímo na konkrétním pracovišti odborné praxe, prostřednictvím studijního oddělení, které zveřejňuje nabídky práce na webu, na nástěnkách školy, v rámci výuky předmětů sociální politika, sociální práce s nezaměstnanými, právo, základy korespondence apod. Dále pak vedením školy v rámci spolupráce a partnerství s vysokými školami aj. partnery VOŠS působícími v oblasti sociální práce. Některé nabídky jsou zveřejňovány i ve školních elektronických novinách Newsletter, který vychází 4–5 krát ročně. Při OA je k dispozici veřejně přístupný specializovaný web zaměřený na kariérní poradenství. Veškeré údaje ve škole jsou chráněny ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů, a to na studijním oddělení, které disponuje uzamykatelným příručním archivem. Elektronický přístup do Matriky a do systému Bakalář je chráněn uživatelským jménem heslem.

Prevence rizikového chování

Zásady realizace prevence rizikového chování u studentů ve škole

- Vést studenty ke zdravému životnímu stylu, podporovat kladný přístup k sobě, svému zdraví, ke společnosti a k životu vůbec, zajímat se o studenty.
- Klást důraz na vytváření pozitivních mezilidských vztahů a prostředí vyvolávající pocit bezpečí u studentů, vést k respektování individuality každého jednotlivce, podporovat jejich sebevědomí, vést studenty k sebeúctě a k otevřené komunikaci.
- Posilovat komunikační dovednosti a sociální kompetence studentů, zvyšovat jejich schopnost řešit, popřípadě se vyrovnávat s problémy a konflikty, umět požádat jasně a vhodně o pomoc, adekvátně reagovat na nejrůznější podněty, na kritiku apod., umět reagovat na stres.
- Pomáhat studentům při formování jejich osobnosti, vytváření žebříčku hodnot, podporovat vytváření mravního profilu korespondujícího s profesní orientací.
- Posilovat právní vědomí studentů, úctu k zákonům, vést k odpovědnosti za své jednání.

- Poskytovat základní informace o drogách legálních i nelegálních, zejména o tom, jaké škody může způsobit jejich užívání a kde hledat pomoc v případě možných problémů.
- Podporovat etické jednání, vést studenty k toleranci a akceptaci menšin, lidí jiných ras a národností, zapojovat multikulturní prvky do vzdělávacího procesu.
- Snažit se být žákům příkladem.
- Vzdělávat se (pedagogové) v oblasti sociálně patologických jevů.
- Věnovat zvýšenou pozornost netypickým projevům chování studentů nebo výrazně zhoršenému prospěchu či podezřele omlouvané absenci studentů tak, aby byly problémy včas zachyceny a tím zabráněno vážnějším dopadům, informovat o těchto případech VUSS (případně vedení školy), vést studenty k využívání poradenských služeb ve škole, které poskytují odborní učitelé, případně služeb odborníků, vyskytnou-li se problémy. Poskytnout studentům informace o tom, kde hledat případnou pomoc (kontaktní adresy a telefonní čísla odborných pracovišť – viz nástěnka u vstupu do školy a webové stránky školy).

Postupy při některých případech souvisejících s drogami

Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních - č. j.: 21 2910/2010 – 28

Student je na půdě školy pod vlivem drogy, alkoholu nebo trpí abstinenčními příznaky:

- Informovat okamžitě vedení školy (ředitelku školy Ing. Kazdovou, zástup. ředitele nebo Ing. Zátopkovou), případně bezpečnostního technika (PhDr. Hajdovou) – dále kompetentní osoby, dohodnout další postup.
- Zajistit studentovi i ostatním bezpečnost, případně zavolat rychlou zdravotní pomoc (155), kompetentní osoba rozhodne, zda je nutno informovat policii (TOXI - odd. Policie ČR, tel 974 725 460 nebo odd. Policie v Ostravě-Moravské Ostravě, tel: 596 115 500; nezbytné je provést zápis, nevyšetřovat a neprovádět prohlídku osobních věcí žáků (toto právo má jen Policie ČR).
- Pokud je to možné, prodiskutovat případ se studentem (VUSS, bezpečnostním technikem aj. kompetentní osobou), provést zápis.
- Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru.

U studenta byla nalezena nelegální droga nebo byl přistižen při prodeji drog:

- Drogu zajistit spolu se studentem, nerozdělovat je.
- Informovat kompetentní osoby ve škole a dohodnout další postup.
- Neprodleně oznámit danou skutečnost policejním orgánům (TOXI - odd. Policie ČR, tel. 974 725 460) a dohodnout další postup, právní odpovědnost vyplývá ze zákona č. 112/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 200/1996 přestupkový zákon ve znění pozdějších předpisů, provést zápis, nevyšetřovat a neprovádět prohlídku osobních věcí studentů (toto právo má jen Policie ČR), je vhodné, aby byla přítomna další osoba dle možností školy např. bezpečnostní technik (dle předpisů pro Policii ČR).
- Pokud Policie ČR nepřijede ihned, vložit podezřelou látku do obálky, zalepit a podepsat alespoň dvěma osobami, uložit na bezpečné místo do sejfu se záznamem o případu, uvést datum a čas umístění drogy, nebo látku zničit za přítomnosti svědka se záznamem o případu (rozhodne-li se, že není nutné dělat další opatření).
- Dohodnout další postup.
- Pokud je to možné, prodiskutovat případ se studentem a provést zápis, poskytnout vhodné preventivní materiály.
- Zvážit, zda informovat další zaměstnance či ostatní studenty školy.

U studenta byly ve škole nalezeny legální drogy (alkoholické výrobky, podezřelé léky, ředidla, ...):

- Informovat kompetentní osoby a dohodnout další postup.
- Pokud je to možné, prodiskutovat případ se studentem, zdůraznit nutnost dodržovat školní řád, provést zápis; založit zápis do agendy prevence.

- Zvážit, zda informovat další zaměstnance a ostatní studenty školy.

V prostorách areálu školy byla nalezena droga nebo podezřelá látka, injekční stříkačka apod.:

- Neprodleně informovat kompetentní osoby a dohodnout další postup.
- Podle závažnosti zvážit, zda oznámit věc oddělení policie (TOXI - odd. Policie ČR, tel. 974 725 460), provést zápis, nevyšetřovat (toto právo má jen Policie ČR).
- Zajistit bezpečné uložení drogy nebo vybavení (bude předáno Policii ČR) - viz bod 2.
- Zvážit, zda informovat další zaměstnance a ostatní studenty školy.

Důvodné podezření, že student zneužívá drogy:

- Seznámit se zjištěnou skutečností kompetentní osoby a dohodnout další postup.
- Pokud je to možné, provést pohovor se studentem, upozornit na nebezpečí plynoucí ze zneužívání drog, informovat, kde hledat pomoc, provést zápis.
- Jedná se o důvěrnou informaci (nesdělovat jiným vyučujícím bez souhlasu studenta).

Student se svěřil s tím, že užívá drogy:

- Nabídnout radu a podporu, poradenské nebo lékařské služby.
- Informovat rodiče vhodným způsobem, doporučit poradenské služby nebo služby odborníků, provést zápis.
- Důvěrná informace, nesdělovat jiným pedagogům bez souhlasu studenta.

V okolí sídla školy lze sehnat drogy:

- Informovat vedení školy.
- Zvážit, zda informovat Policii ČR (TOXI-odd., tel : 974 725 460) - morální, nikoli právní odpovědnost.
- Informovat pracovníky školy.
- Informovat ostatní studenty, je-li to vhodné.

Rodiče studenta, příbuzní či známí (dále nezvaný host) vykazují problémy se zakázanými drogami nebo alkoholem, případně se dožadují vstupu do školy pod vlivem alkoholu:

- Informovat kompetentní osobu a dohodnout další postup.
- Nezvanému hostu doporučit obrátit se na odborné poradenské služby (Renarkon, psycholog, psychiatr, ...), studentovi nabídnout příslušné informace a podporu, zvážit postoupení jeho případu odborníkům (PPP, psycholog, ...).
- Dožaduje-li se nezvaný host vstupu do školy a kontaktu se studentem v silně podnapilém stavu, informovat kompetentní osobu, která by mu měla dotyčným vhodným způsobem vysvětlit, že v rámci bezpečnosti studentů nemůže v tomto stavu vstoupit na půdu školy.
- Zvážit závažnost ohrožení a případně přivolat Policii ČR.

Postup v případě ohrožení života studentů či dospělých formou fyzického útoku nebo napadení:

- Ihned volat Policii ČR (TOXI - odd. Policie ČR, tel. 974 725 460 nebo odd. Policie ČR v Ostravě-Moravské Ostravě, tel: 596 115 500, případně tísňové volání Policie ČR: 158), právo volat Policii ČR má každý zaměstnanec, který se u případu vyskytl, případně rychlou zdravotní pomoc (155), informovat vedení školy.

Postup při projevech jiných společensky nežádoucích jevů u studentů jako je vandalismus, rasismus, gamblerství, ...

- Informovat kompetentní osobu a dohodnout další postup.
- Zvážit oznámení Policii ČR.
- Pokud je to možné, prodiskutovat případ se studentem (VUSS), provést zápis.

Postup při nahlášení krádeže žákem

- O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
- Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučit poškozeného studenta, že má tuto možnost.

První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem

Je-li osoba ve stavu akutní intoxikace nebo v bezvědomí:

- Volat lékaře nebo záchrannou službu (odklad přivolání lékařské pomoci může člověka vážně ohrozit na zdraví neb životě, důvodem k okamžitému odbornému zákroku je i pouhé podezření z otravy).
- Zabránit námaze a udržovat osobu v klidu.
- Odstranit veškeré škodlivé látky a zajistit dostatek čerstvého vzduchu.
- Zajistit, aby postižená osoba ležela ve stabilizované poloze, aby v případě zvracení nemohlo dojít k zástavě dýchání.
- Zabránit prochlazení.
- Zjistit informace o látce, kterou daná osoba užila a předat je lékaři.

Chová-li se jedinec násilně:

- Zajistit dostatek čerstvého vzduchu.
- Vyhýbat se prudkým pohybům, mluvit tišeji, pomaleji a v hlubší hlasové poloze.
- Zajistit bezpečnost ostatních, přemístit je, pokud je to možné.
- Snažit se jedince uklidnit.

Jsou-li studenti jen intoxikováni, trpí-li následnými příznaky nebo příznaky z přerušování užívání drogy:

- Být studentům k dispozici, zajistěte větrání.
- Pokusit se setrvat nebo zajistit, aby někdo jiný setrval s osobou, která drogu užila, než pominou účinky.
- Nevyvolávat napětí, nerozrušovat studenty - u některých drog by to mohlo mít smrtelné následky (obzvláště u těkavých látek), vyvarovat se polemik, hádek.
- Došlo-li k otravě ústy, podat větší množství vody, vyvolat zvracení stlačením kořene jazyka.
- Dále postupovat podle směrnic a metodických pokynů.

Doporučení pro pedagogy

Jak přistupovat ke studentovi, který má problémy s drogami?

- Brát v úvahu, kdo je o této skutečnosti informován, zachovávat mlčenlivost.
- Ke každému případu přistupovat individuálně, nastudovat vhodnou literaturu.
- Spolupracovat s odborníky.
- Zorientovat se v situaci, snažit se zjistit příčinu nebo motivaci k užívání drog, častěji si s ním povídat, všimnout si jeho reakcí a vývoje, snažit se ho přimět k tomu, aby vyhledal pomoc odborníka a spolupracoval při odvykání.
- Sledovat pečlivě docházku studenta do školy a prospěch.
- Sledovat studenta, zda nespívá k užívání drog jiné studenty nebo nepůsobí jako dealer, zda nenosí drogu do školy, zda dodržuje školní řád, trvat na tom, že student nesmí být pod vlivem návykových látek ve škole, doporučit studentovi, aby prokázal potvrzením z vyšetření na intoxikaci, že již drogy neužívá (lze zjistit užití až 3 měsíce zpátky).
- Projevit zájem pomáhat, současně však jednat cílevědomě a důsledně, tzv. "tvrdá láska".
- Podporovat sebedůvěru studenta, ocenit a pochválit za každou změnu k lepšímu povzbuzovat ho, neurážet a neshazovat, nebýt ironický, dát mu pocit, že vám na něm záleží, získat si jeho důvěru.
- Snažit se mu nabídnout pozitivní aktivní činnost ve volném čase, zapojit ho do třídního kolektivu, aby cítil, že zde má své místo, že se s ním počítá.
- Začleňovat do výuky různé preventivní techniky, využívat vlivu vrstevníků.
- Zdůrazňovat potřebu dokončit vzdělání, varovat před zdravotními a sociálními dopady a zneužíváním drog.

Legislativa, dokumenty, metodické materiály a literatura vztahující se k prevenci rizikového chování u studentů ve školách

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních - č. j.: 21 2910/2010 - 28
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. MSMT 22294/2013-1
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a č. 116/2011, kterou se Vyhláška č. 72 mění
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/99-22
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j. 11 691/2004-24
- Zákon č. 561/2014 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění ochrany zdraví žáků, č. j. 37 014/2005-25
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
- Zákon č. 379/2005 Sb., protikuřácký zákon
- Zákon 200/1990 Sb., přestupkový zákon
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Literatura

- FIELDOVÁ, Evelyn M. *Jak se bránit šikaně*. IKAR, 2009. ISBN 978-80-249-1176-2.
- KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. 2. dopl. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-014-3.
- NEŠPOR, Karel, Ladislav CSÉMY a Hana PERNICOVÁ. *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách*. Praha: Sportpropag, 1996.
- NEŠPOR, Karel, Ladislav CSÉMY a Hana PERNICOVÁ. *Zásady efektivní primární prevence*. Praha: Sportpropag, 1999.
- NEŠPOR, Karel. *Jak poznat a překonat problém s hazardní hrou*. 2. rozšíř. vyd. Praha: Sportpropag, 1999.
- NEŠPOR, Karel. *Vaše děti a návykové látky*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-515-6.
- PAVLAS, Ivan. *Člověk a drogové závislosti*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2001. ISBN 80-7042-197-5.

Důležité kontaktní adresy a telefonní čísla

Linka důvěry: Kafkova 1116/13, Ostrava – Moravská Ostrava, tel.: 596 618 908, 596 318 080 (non stop; zdarma)

Linka bezpečí: Praha 8, Ústavní 95; Zelená linka - 800 155 555, 116 111 (non stop; zdarma)

Renarkon - Centrum primární prevence a doléčování: tel. 596 638 807, 596 638 804

Mariánskohorská 1328/29, Ostrava; (Po-Pá 8.00-16.00 hod), kontaktní centrum, poradenské centrum pro rodiče dětí ohrožených drogou),

Pedag.-psychologická poradna: Kpt. Vajdy 1, Ostrava-Zábřeh; tel. 553 810 700 / 701

PPP, odloučené pracoviště: 17. listopadu 1123, tel. 553 810 768, 596 810 750

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy: Jahnova 12; Ostrava-Mariánské Hory, 599 455 120; mobil: 605 292 252

Denní stacionář s psychiatr. ambul.: Lechowiczova 4, Ostrava (tel. 596 622 235) Psychiatrická ambulance: Poliklinika FN, tř. 17. listopadu 1790, Ostrava-Poruba (tel. 596 982 582)

Občanské sdružení Faust: Klimkovická 26, Ostrava-Poruba (tel. 596 908 781)

(Út, St 11.00-17.00 hod - poradenské centrum pro rodiče a blízké drogově závislých)

Průkopnická 20, Ostrava- Zábřeh (tel 596 748 966)

Krizové centrum pro děti a rodinu: Veleslavínova 17, Ostrava (tel. 596 123 555)

Detox. a krizové centrum: tel. 596 638 565

Infor. linka pro rodiny drogově závislých: tel. 602 967 468

Dům duševního zdraví: Skautská 1081, Ostrava-Poruba (tel. 596 9112 83)

Elpis: poradna pro oběti násilí, týrání a zneužívání: Rolnická 55, Ostrava-Nová Ves
(tel. 596 615 935)

Úřad práce – IPS: (informační a poradenské středisko pro volbu a změnu povolání), Bieblova 6,
Ostrava: tel. 596 124 994, 596 124 967

Policie TOXI odd.: tel. 974 725 460

Policie ČR v Ostravě-Moravské Ostravě: tel. 596 624 033

Rychlá zdravotní služba: 155

Tísňové volání Policie ČR: 158